

A Top20 kísérletek kiterjesztése a
kukorica gombabetegségekkel szembeni
ellenállóságának vizsgálatára

Székesfehérvár, 2012. április 19.

Problémafelvetés

- Magyarországon nem működik a kukorica kártevőire és betegségeire vonatkozó előrejelzés és megelőzési/védekezési tanácsadás
- A Top20 kísérletekben eddig nem vizsgáltuk a kukorica hibridek gombafertőzöttségét
- Az OMMI (NÉBIH) módszert, amely „fehérpenészes” és „rózsaszín penészes”, valamint a golyvásüszög fertőzöttséget állapított meg, nem tartottuk eléggé korrektnek tényleges információt hordozó következtetések levonásához
- A Gabonakutató a tényleges genetikai ellenállóság megítélésére alkalmas módszert dolgozott ki

NÉBIH

- „Az élelmiszerlánc ellenőrzés során hozott intézkedéseknek **tudományosan megalapozottaknak** kell lenniük, egészségügyi kockázatbecslésen kell alapulniuk.”

Általános indoklás

- A kukoricára nézve az ellenálló képesség alapja kétféle:
  - Genetikai tulajdonságok (rezisztencia, tolerancia)
  - Fenológiai tulajdonságok
    - A fertőzés kikerülése (pl: adott évi időjárásban a tenyészidővel)
    - Jobb alkalmazkodás a fertőzést elősegítő körülményekhez
- Mindkét típusú ellenálló képességi, ill. érzékenységi tulajdonság ismerete részét képezi a kockázatkezelési stratégiának
- A fenológiai tulajdonságok kifejeződése erősen környezetfüggő és ezért bizonytalanabb, mint a genetikai tulajdonságoké
- A természetes fertőződés észlelése nem tárja fel minden esetben a genetikai ellenállóságot

Gazdasági indoklás

- A kukoricabetegségek és a rovarkártétel minden évben jelentős, egyes évjáratokban kiugróan erős kiesést okoznak
- Mind a betegségeket, mind a rovarkártételt termést és minőséget veszélyeztető kockázati tényezőként kell kezelni
- A fertőzött termény értékesítési nehézségeket okozhat, veszélyezteti a termesztés és feldolgozás gazdaságosságát
- A fertőzött termény kieséseket okoz az állattenyésztésben

Társadalmi indoklás

- A termelőnek joga van ismerni a fajta kórtani tulajdonságait
- A fogyasztónak joga van az egészséges táplálékhoz

Következtetések

- A Top20-ban folyó megfigyeléseket a kukorica betegségeire és kártevőhelyzetére vonatkozóan ki kell terjeszteni
- El kell indítani a tényleges genetikai ellenálló képesség ellenőrzést
- Be kell vezetni a kórtani és kártevő előrejelzést
- Be kell vezetni a kórtani és kártevő helyzetre vonatkozó rendszeres és korrekt tájékoztatást
- Ki kell dolgozni egy megbízható tanácsadási rendszert a megelőzésre és védekezésre

Tennivalók

- Be kell szerezni a NÉBIH eddigi kórtani megfigyelési adatait is és fel kell dolgozni őket – nincsenek közzétéve (erre a MKK megbízást ad)
- Meg kell szervezni a Top20 kísérletek kórtani megfigyelését, erre ki kell dolgozni a metodikát (NÉBIH kiegészítve fedettségi kategóriák alkalmazásának bevezetésével megfelelő, véleményezze Dr. M.Á.)
- Meg kell bízni a Gabonakutatót a genetikai fogékonyság vizsgálatok elvégzésével

A vizsgálatok szintjei

- Top20 kísérletekben természetes fertőződés felvétele, a legfertőzöttebb (de legalább 5) kísérletben. (Ide bárki bejelenthet, aki megszerezte a vetőmag felhasználása feletti jogot és bejelenti a hibridet a kísérletbe)
- Genetikai fertőződési képesség megállapítás Szegeden, felhasználói igényekre
- Genetikai fertőződési képesség megállapítás Szegeden, nemesítői igényekre

Adatközlés, tájékoztatás

- A Top20-ban végzett megfigyelések eredményeit (helyenként és fajonként – Fg, Fv, Af,) a MKK közli
- A Gabonakutatónál privát bejelentésre végzett vizsgálati eredményeket a bejelentő (nemesítő, felhasználó) megkapja
- A Gabonakutatónál a MKK önálló megrendelésére végzett vizsgálatok eredményeit a MKK nyilvánosságra hozza

Jelenleg rendelkezésre álló adatok kezelése

- Minden jogosult megkapja a saját hibridjeinek az adatait
- Az adatokkal mindenki szabadon rendelkezik
- A cikket mellékeljük, ahol ki vannak törölve a fajtanevek (Lásd: Fórum)
- Megkérjük Mesterházy akademikust, hogy járuljon hozzá a cikk fajtanevek nélküli publikációjához